

Maa- ja metsätalousministeriön asetus sikojen MRSA-bakteerin seurannasta 3/EEO/2011, D81

Asetuksessa säädetään määräaikaisesta MRSA-bakteerin seurannasta terveydenhuollon erityistasolle kuuluvissa sikaloissa. Asetus tulee voimaan 1.4.2011 ja se on voimassa 31.12.2012 asti.

Asetuksen tausta

MRSA eli metisilliiniresistentti *Staphylococcus aureus* tarkoittaa stafylokokki-bakteeria, joka on kehittynyt vastustuskykyiseksi tietyille antibiooteille. MRSA on zoonoosi, eli bakteeri voi tarttua eläimen ja ihmisen välillä. Terveille eläimille tai ihmisille MRSA ei aiheuta yleensä oireita.

Viime vuosien aikana on Euroopan sikapopulaatioissa levinnyt voimakkaasti tietty MRSA-kanta (ST398). Joissain maissa kannan on todettu levinneen yleisesti myös sikojen parissa työskenteleviin henkilöihin. Huolestuttavan tilanteen takia järjestettiin EU:ssa vuonna 2008 porsastuotantosikaloiden MRSA-kartoitus. EU-kartoituksen jatkoksi järjestettiin kansallinen määräaikainen seuranta 2009-2010, josta säädettiin MMM:n asetuksella 2/EEO/2009. Tässä seurannassa otettiin näytteitä sioista teurastamoissa ja lisäksi Eviraan tutkittavaksi lähetetyistä sioista. Tulosten mukaan MRSA:ta saattaa esiintyä 10-20 % Suomen sikaloista. Tulokset ovat kuitenkin suuntaa antavia, eivätkä ne riitä MRSA:n todellisen esiintyvyyden arvioimiseen.

Koska MRSA:ta näyttää esiintyvän Suomessa sioilla odotettua enemmän ja työperäinen altistuminen MRSA:lle on mahdollista, katsottiin jatkoseuranta tarpeelliseksi. Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA) suositusten mukaan kansallinen seuranta tulisi kohdentaa erityisesti jalotussikaloihin ja muihin uudistuseläimiä tuottaviin sikaloihin. Siksi seurannan kohderyhmäksi valittiin sikaterveydenhuollon (Sikava) erityistasolle kuuluvat sikalat. Mahdollisista MRSA-bakteeriin kohdistuvista jatkotoimenpiteistä päätetään seurannan tulosten valmistuttua.

Asetuksen sisältö

MRSA-näytteenotto toteutetaan asetuksen voimassaoloaikana kaikissa Sikavan erityistasolle kuuluvissa sikaloissa (pitopaikoissa). Evira laatii seurantaan varten seurantasuunnitelman, joka sisältää sikaloissa käytettävät näytteenottomenetelmät ja näytemäärät sekä näytteenottoaikataulun. Näytteenoton toteuttavat kunnaneläinlääkärit virkatyönä. Aluehallintovirastot määräävät kunnaneläinlääkärien näytteenottoajankohdat Eviran seurantasuunnitelman näytteenottoaikataulun mukaisesti. Näytteet tutkitaan Eviran laboratoriossa. Valtio vastaa seurannan kustannuksista.

Eläintautilaki ei edellytä, että tautiseurannan näytteenotto toteutettaisiin virkatyönä. Siksi asetuksen lausuntokierroksella esitettiin vaihtoehtona näytteenoton toteuttamista Eviran järjestämänä, jolloin Evira olisi voinut sopia näytteenotosta terveydenhuoltoeläinlääkärien tai projektieläinlääkärien kanssa. Enemmistö lausunnonantajista kannatti kuitenkin näytteenottoa kunnaneläinlääkärien virkatyönä, joten tähän päädyttiin.

Koska MRSA ei ole vastustettava eläintauti, ei pitopaikalle tule lakisääteisiä seuraamuksia tai rajoituksia MRSA-bakteerin toteamisen takia. Tutkimustulos ilmoitetaan kuitenkin sikalalle. Koska MRSA on zoonoosi, katsotaan tämän tiedon olevan merkityksellinen sikojen kanssa työskentelevien henkilöiden kannalta. Tieto ilmoitetaan myös sikalan terveydenhuollosta vastaavalle eläinlääkärille ja kunnaneläinlääkärille. Lisäksi tieto ilmoitetaan Sikavan

terveydenhuoltoeläinlääkärille ja aluehallintovirastolle tilanteen seuraamisen mahdollistamiseksi. Todetuista MRSA-tapauksista ilmoitetaan lisäksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle.

Koska elintarvikkeita ei pidetä merkityksellisenä MRSA-bakteerin tartunnanlähteenä, pitopaikan toimijan ei täydy ilmoittaa MRSA-bakteerista ketjuinformaation mukana teurastamolle. Sikoja teurastettaessa on kuitenkin aina muistettava työturvallisuusnäkökohdat. Teurastamojen työtapoja ja käytäntöjä on tarkasteltava siten, että huomioidaan mahdollinen MRSA:n ja muiden zoonoosien tartuntariski teurastettavista sioista työntekijöihin.

Lisätietoja

Eläinlääkintöneuvos Terhi Laaksonen, terhi.laaksonen@mmm.fi, 09 16052782